

Riktlinje för direktupphandling

KS 2022/0150

Antagen av kommundirektören den 18 april 2017 KS 2017/0541

Reviderar riktlinjen för direktupphandling KS 2020/0208

Kompletterar Riktlinje för upphandling och inköp KS 2013/0644.

Riktlinjen beskriver hur direktupphandling får genomföras och vilken generell ansvarsfördelning som gäller, beloppsgränser, krav på dokumentation och diarieföring.

Ändring har införts främst för att riktlinjen ska vara ändamålsenligt utformad för de kommunala bolagen inom Norrköping Rådhus AB:s bolagskoncern. Ändring har även skett med hänsyn till ny lag om upphandling av koncessioner.

Ny ändring på grund av att nya tröskelvärden har fastställts, som innebär en anpassning av beloppsgränserna i riktlinjen. Ändringen införd och godkänd av kommundirektören 2018-01-12.

Ny ändring på grund av att nya tröskelvärden har fastställts, som innebär en anpassning av beloppsgränserna i riktlinjen samt ändringar på grund av ny organisation. Ändringen införd och godkänd av kommundirektören 2020-01-28.

Ny ändring på grund av att nya tröskelvärden har fastställts, som innebär en anpassning av beloppsgränserna i riktlinjen. Ändringen införd och godkänd av kommundirektören 2022-02-01.

Inledning

Norrköping kommuns inköp styrs av lagen om offentlig upphandling (LOU) samt lag om upphandling inom försörjningssektorn (LUF), vilket innebär att kommunen ska samordna sina inköp och ha kontroll på hur mycket kommunen, i vissa fall, köper av en viss vara eller tjänst av liknande slag. Beloppsgränsen för direktupphandling beräknas för hela Norrköpings kommuns inköp med anledning av att kommunen är en och samma upphandlande myndighet. De kommunägda bolagen är separata upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter som ska beräkna beloppsgränsen utifrån respektive bolags inköp.

Dessa riktlinjer innehåller anvisningar för hur direktupphandling¹ av varor, tjänster, byggtreprenader och koncessioner² ska genomföras i Norrköpings kommun och de kommunala bolagen inom Norrköping Rådhus AB:s bolagskoncern.

Riktlinjen innebär inget hinder för enskilda kommunala förvaltningar eller bolag att införa striktare regler, såsom lägre beloppsgränser för direktupphandling och högre krav för hur dessa ska genomföras, exempelvis krav på skriftliga anbud och lägst antal leverantörer som ska tillfrågas.

När är det tillåtet att direktupphandla?

Huvudregeln är att det endast är tillåtet att direktupphandla när båda nedanstående punkter är uppfyllda samtidigt:

- Det saknas avtal/ramavtal för det som ska köpas och
- att värdet understiger beloppsgränsen för direktupphandling 700 000 kronor (år 2022 LOU)³ och 1 200 000 kronor (år 2022 LUF).

Om kommunen eller bolaget bedömer att värdet av ett återkommande behov som sträcker sig över en tvåårsperiod överskrider beloppsgränsen för direktupphandling ska i normalfallet ett ramavtal upphandlas med ett annonserat förfarande.

---

¹ Riktlinjen gäller även upphandling av bygg- och tjänstekoncession om värdet understiger tröskelvärdet (2 799 554 kronor år 2022) angivet i lag om upphandling av koncessioner (LUK) och så kallade sociala tjänster och andra särskilda tjänster (7 802 550 kronor) – se vidare i LOU, Bilaga 2.

² Med en bygg- respektive tjänstekoncession avses ett skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor genom vilket en eller flera upphandlande myndigheter eller enheter anförtror utförande av uppdraget till en eller flera leverantörer. Ersättningen för arbetet utgörs endast av rätten att utnyttja det byggnadsverk respektive den tjänst som är föremål för kontraktet eller av dels en sådan rätt, dels betalning. En ytterligare förutsättning är att tilldelningen av koncessionen ska medföra att verksamhetsrisken överförs till koncessionshavaren.

³ Vidare får direktupphandling användas i tillämplig omfattning i de fall förutsättningarna för förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12–19 §§ är uppfyllda eller om det finns synnerliga skäl.

Vid direktupphandling som överskrider lågt värde⁴, det vill säga som genomförs med stöd av undantagsregler i LOU, ska samråd ske med kommunens Upphandlings- och inköpschef vid ekonomi- och styrningsavdelningen, innan upphandlingen genomförs. Den som genomför en direktupphandling med återopande av någon av dessa undantagsregler måste kunna visa att direktupphandlingen är förenlig med reglerna i lagen. Undantagsreglerna ska tillämpas restriktivt.

Beräkna avtalsvärdet av inköp

Vid avsaknad av befintligt ramavtal eller annat avtal ska värdet av inköpet beräknas. Det beräknade inköpsvärdet avgör om det är möjligt att genomföra en direktupphandling.

När värdet beräknas ska det maximala belopp som kan komma att betalas under hela den tid avtalet kan gälla användas. Det innebär att exempelvis eventuella options- och förlängningsklausuler ska räknas med som om de kommer att utnyttjas. Värdet av avtalet ska beräknas exklusive moms.

En upphandling får inte delas upp i syfte att underskrida beloppsgränsen för direktupphandling.

Avseende varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss tid

Beräkningen av inköpsvärdet ska omfatta värdet av alla liknande direktupphandlingar som kommunen har genomfört under den senaste tolv månadersperioden eller under det föregående räkenskapsåret eller den kommande tolv månadersperioden.

Genomförande av direktupphandling

Ansvar för genomförande av direktupphandling är budgetansvarig. Vid behov kan stöd avropas från Upphandlings- och inköpsenheten.⁵ Vid direktupphandling av sociala tjänster bilaga 2 vars värde överskrider 1 000 000 kronor ska ansvarig samråda med Upphandlings- och inköpsenheten innan genomförande.

De grundläggande principerna i LOU och LUF om likabehandling, icke-diskriminering, transparens, proportionalitet och ömsesidigt erkännande gäller även vid direktupphandling. Det är viktigt att valet av leverantör görs på objektiva och affärsmässiga grunder samt att regler om jäv iakttas.

Hur direktupphandlingen ska genomföras i övrigt varierar från fall till fall, bland annat beroende på vilket inköpsvärde som är aktuellt. För Norrköpings kommun och dess bolag gäller nedanstående:

---

⁴ Lågt värde är 700 000 kronor enligt LOU och 1 200 000 kronor i LUF.

⁵ Vid direktupphandling av koncessioner vars värde överstiger 700 000 kronor men understiger 2 799 554 kronor bör stöd avropas från Upphandlings- och inköpsenheten för genomförande.

Avtalsvärde understigande 100 000 kronor

Om direktupphandlingens värde är mindre än 100 000 kronor väljer den som upphandlar själv

- hur inköpet ska konkurrensutsättas.
- om direktupphandlingen ska ske skriftligen, vilket är normalfallet.
- om skriftligt avtal ska tecknas eller inte.

Avtalsvärde 100 000 –699 999 kronor⁶

Vid direktupphandling med ett avtalsvärde från 100 000 till – 699 999 kronor

- ska, normalt, minst tre leverantörer bjudas in att lämna skriftlig offert. Undantag från regeln ska motiveras skriftligen och dokumenteras i ärendet.⁷
- ska skriftligt avtal tecknas.
- ska direktupphandlingen dokumenteras.⁸
- ska underlaget till direktupphandlingen och avtalet diarieföras.

Vid avtalsvärde över 100 000 kronor bör annonsering av upphandlingen övervägas. Detta bör i så fall ske med stöd från Upphandlings- och inköpsenheten (om inte genomförande kontor eller bolag har egen tillgång till ett e-upphandlingsverktyg).

Skatter och avgifter

Det är viktigt att kontrollera att leverantören fullgör sina skyldigheter mot samhället, såsom betalning av skatter och avgifter, samt uppfyller registreringskyldigheter vad gäller F/FA-skatt vid köp av tjänster. Vid direktupphandling med avtalsvärde som överstiger 100 000 kronor ska skattekontroll genomföras av vinnande leverantör innan avtalstecknande. Kontroll görs elektroniskt hos Skatteverket via följande länk:
<https://www.skatteverket.se/privat/sjalvservice/allaetjanster/tjanster/hamtaforetagsinformation.4.3810a01c150939e893f3e69.html>

Kraven att anbudsgivaren ska ha fullgjort sina skyldigheter avseende skatter och avgifter samt registrering ska framgå av den skriftliga offertförfrågan som skickas ut potentiella anbudsgivare.

⁶ 100 000 -1 200 000 kronor för verksamheter som genomför upphandling enligt LUF.

⁷ Undantagsbeslut fattas av budgetansvarig. Se vidare, Rutin beslut att tillämpa undantagsbestämmelse i LOU, eller att avstå konkurrensutsättning, i samband med direktupphandling samt exempel avstegsbeslut direktupphandling.

⁸ Alla direktupphandlingar som överstiger 100 000 kronor ska dokumenteras.

Dokumentation

Direktupphandling vars värde överstiger 100 000 kronor men understiger 700 000 kronor eller vid direktupphandling som, genomförs med stöd av annan undantagsbestämmelse ska dokumenteras⁹. Det bör ske med hjälp av Upphandlingsmyndighetens ”Blankett för dokumentation av direktupphandling” eller löpande direkt i e-upphandlingsverktyg. Minst följande uppgifter ska dokumenteras:

- Enhetens namn och organisationsnummer
- Avtalsföremålet
- Tidpunkten för kontraktets genomförande eller kontraktets löptid
- Avtalets uppskattade värde
- När och hur konkurrensen togs till vara
- Vilka anbudsgivare som tillfrågades och vilka som lämnade in anbud
- Vilken/vilka anbudsgivare, med angivande av organisationsnummer, som tilldelades avtalet
- Viktigaste skälet för tilldelning
- Skälet till att direktupphandling valts

Här hittar ni [Upphandlingsmyndighetens blankett för dokumentationen](#)

Kopia på ifylld blankett ska skickas via e-post till upphandlinginkopsenheten@norrkoping.se

Diarietföring

Förutom ”Blankett för dokumentation av direktupphandling” ska minst:

- offertförfrågan
- offerter
- beslut och motivering om val av leverantör

---

⁹ Se vidare, Rutin beslut att tillämpa undantagsbestämmelse i LOU, eller att avstå konkurrensutsättning, i samband med direktupphandling samt exempel avstegsbeslut direktupphandling.

- eventuella frågor och svar
- skattekontroll
- avtal och eller skriftlig beställning
- samt eventuellt upphandlingsuppdrag
- eventuell övrig dokumentation som har betydelse i ärendet

diarieföras¹⁰ på respektive förvaltning eller bolag.

Konkurrensutsättning

Konkurrensutsättning ska eftersträvas vid all direktupphandling. Det kan till exempel göras genom annonsering, skriftlig offertförfrågan, pris- och produktförfrågan per telefon eller webbplats. Vid direktupphandling bör minst tre leverantörer tillfrågas eller kontrolleras för att en rimlig jämförelse ska kunna göras.

Mer information

Avtalsmall

Varor

[Avtalsmall Direktupphandling vid enstaka köp av varor](#)

Tjänster

[Avtalsmall - Köp av tjänster](#)

Information om direktupphandling

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/inkopsprocessen/forbered-upphandling/valja-upphandlingsforfarande/direktupphandling/>

Mer information om undantag se Rutin beslut att tillämpa undantagsbestämmelse i LOU, eller att avstå konkurrensutsättning, i samband med direktupphandling samt exempel avstegsbeslut direktupphandling.

Anna Thörn

Kommundirektör

---

¹⁰ Eller hanteras på ett annat sätt under förutsättning att hanteringen överensstämmer med lagkrav och interna regler i kommunen respektive bolag avseende dokumenthantering.